

REJ BREDBERI

**MRAČNI
KARNEVAL**

Preveo
Milan Perić

 McMillan

Naslov originala

Ray Bradbury

DARK CARNIVAL

(edition of 13 stories for Serbia)

The Lake © 1944, renewed 1972 by Ray Bradbury

Jack-in-the-Box © 1947 by Arkham House, renewed 1975
by Ray Bradbury

The Man Upstairs © 1947 by Harper's Magazine, renewed 1974
by Minneapolis Star & Tribune, Co.

The Cistern © 1947, renewed 1974 by Ray Bradbury

The Small Assassin © 1946 by Popular Publications

The Tombstone © 1944, renewed 1972 by Ray Bradbury

The Dead Man © 1945 by Weird Tales

The Next in Line © 1947 by Arkham House, renewed 1975
by Ray Bradbury

The Smiling People © 1946 by Weird Tales, renewed 1973
by Ray Bradbury

The Handler © 1946 by Weird Tales, renewed 1973
by Ray Bradbury

The Crowd © 1943, renewed 1970 by Ray Bradbury

Let's Play 'Poison' © 1946 by Weird Tales, renewed 1972
by Ray Bradbury

The Night © 1946 by Weird Tales, renewed 1973 by Ray
Bradbury

Copyright © 2017 za izdanje na srpskom jeziku, McMillan

Sadržaj

Jezero	7
Čupavac iz kutije	15
Čovek sa sprata	37
Rezervoar	53
Mali ubica	63
Nadgrobnni spomenik	85
Mrtvac	93
Sledeći	107
Nasmešeni ljudi	149
Pogrebni	161
Gomila	173
Hajde da se igramo otrova	185
Noć	193

JEZERO

TALAS ME JE odvojio od sveta, od ptica na nebu, dece na plaži, majke na obali. Nastao je tren zelene tišine. Onda me vratio nebu, pesku i deci koja su vikala. Izašao sam iz jezera, a svet me je čekao, jedva se i pomerivši otkad sam otišao.

Istrčao sam na plažu.

Mama me je brisala debelim peškirom. „Stoj tu i suši se“, rekla je.

Stajao sam tu, gledajući kako sunce odnosi vodene kapi s mojih ruku. Zamenio sam ih naježenom kožom.

„Au, evo vetra“, rekla je mama. „Obuci džemper.“

„Sačekaj da gledam kako mi se ježi koža“, rekao sam.

„Harolde“, rekla je mama.

Obukao sam džemper i gledao talase kako nadolaze i ruše se na plažu. Ali ne trapavo. Namerno, s nekom zelenom elegancijom. Ni pijanica ne bi mogao da se sruči s takvom elegancijom kao ti talasi.

Bio je septembar. Poslednji dani kad stvari postaju tužne bez ikakvog razloga. Plaža je bila tako dugačka i pusta, sa samo pet-šest ljudi na njoj. Deca su prestala da udaraju loptu jer je vetar i njih nekako rastužio kako je zviždao, pa su posedala i osetila kako po beskrajnoj obali pristiže jesen.

Svi kiosci s viršlama su bili obloženi komadima zlatne drvene oplata, hermetički zatvarajući u sebe sve mirise senfa, luka i mesa tog dugog, veselog leta. Činilo se kao da je to leto zakovano u niz mrtvačkih sanduka. Jedno

po jedno, ta mesta su s treskom zatvorila poklopce, zaka-tančila vrata, a vetar je došao i dodirnuo pesak, i oduvao svih milion julskih i avgustovskih otisaka stopala. Desilo se tako da sad, u septembru, nije bilo ničeg osim traga mojih gumenih teniskih patika i nogu Donalda i Dilausa Arnolda, dole uz krivudavu ivicu vode.

Vetar je zastirao pešačke staze peskom, a vrteška je bila skrivena platnom, svi konji zamrznuti u vazduhu na mesinganim šipkama, s iskeženim zubima i u galopu. Muzika je bio samo vetar, koji se provlačio kroz platno.

Stajao sam tu. Svi drugi su bili u školi. Ja nisam. Sutra ću da krenem na put vozom na zapad preko Amerike. Mama i ja smo došli na plažu samo na još jedan kratak tren.

Bilo je nečeg u vezi s tom samoćom što me je nateralo da poželim da odem sam odatle. „Mama, hoću da trčim daleko po plaži“, rekao sam.

„Dobro, ali požuri nazad, i nemoj da prilaziš vodi.“

Potrčao sam. Poda mnom se vrteo pesak, a vetar me je podizao. Znete kako je to, kad trčite, ispruženih ruku tako da preko prstiju osećate velove izazvane vetrom. Kao krila.

Mama je sedela i povlačila se u daljinu. Uskoro je bila samo smeđa tačkica i ja sam bio sasvim sam.

Biti sam je nova stvar za dvanaestogodišnje dete. Ono je toliko naviklo na ljude oko sebe. Može da bude sâmo jedino u svojoj glavi. Oko dece ima toliko mnogo stvarnih ljudi, koji im govore šta i kako da rade, da dečak mora da otrči niz plažu, pa makar ona bila samo u njegovoj glavi, da bi bio sam u svom svetu.

I tako sam sad bio stvarno sam.

Sišao sam do vode i pustio da me ohladi sve do stomačka. Ranije, u društvu, nikad se nisam usuđivao da pogledam, da dođem do tog mesta i da tragam po vodi i dozivam određeno ime. Ali sad...

Voda je kao čarobnjak. Preseče te napola. Izgleda

kao da si presečen na dva dela, a da je deo tebe, donji deo, šećer koji se topi, rastvara. Hladna voda i povremeno neki veoma elegantan, teturav talas koji se ruši s čipkanim ukrasom.

Dozivao sam njeno ime. Dozivao sam ga deset puta.
„Tali! Tali! Oh, Tali!“

Kad ste mladi, zaista očekujete odgovore na svoje pozive. Mislite da bilo šta što pomislite može da bude stvarno. A to ponekad možda i nije tako pogrešno.

Pomislio sam na Tali, koja je zaplivala po toj vodi prošlog maja, dok su se za njom vukle njene kike, plave. Počela je da se smeje, a na njenim malim dvanaestogodišnjim ramenima je bilo sunce. Pomislio sam na vodu koja je postala ravna i mirna, na spasioca koji je skočio u nju, na Talinu majku koja je vrištala, i na to kako Tali nikad nije izašla...

Spasilac je pokušao da je ubedi da izađe, ali ona nije izašla. Vratio se samo s komadićima vodenog korova u čvornovitim prstima, a Tali je nestala. Više neće da sedi naspram mene u školi, niti da u letnje večeri juri za loptom po ulicama od cigle. Otišla je predaleko i jezero nije htelo da je pusti da se vrati.

A sad, u samotnu jesen, kad je nebo ogromno, i kad je voda ogromna, i kad je plaža tako dugačka, vratio sam se po poslednji put, sam.

Dozivao sam njeno ime, mnogo puta: „Tali, oh, Tali!“

Vetar mi je tako blago duvao preko ušiju, kao što duva preko otvora školjaka da ih natera da šapuću. Voda se podigla, obgrlila mi grudi, pa kolena, gore pa dole, ovako pa onako, usisavajući pesak pod mojim petama.

„Tali! Vрати se, Tali!“

Imao sam samo dvanaest godina. Ali znam koliko sam je voleo. Bila je to ljubav koja dolazi pre svake svesti o značaju tela i morala. Bila je to ljubav koja nije ništa poročnija od vetra i mora i peska što zauvek leže jedno kraj drugog. Bila je sazdana od svih onih toplih, dugih,

zajedničkih dana na plaži, i žagorom ispunjenih mirnih dana monotonog obrazovanja u školi. Svih onih dugih jesenjih dana proteklih godina kad sam joj nosio knjige kući iz škole.

„Tali!“

Dozvaao sam joj ime po poslednji put. Zadrhtao sam. Osetio sam vodu na licu, a nisam znao kako je dotle došla. Talasi nisu zapljuskivali toliko visoko.

Okrenuvši se, povukao sam se nazad do peska i stajao tu pola sata, nadajući se da ću nakratko nešto da ugledam, neki znak, neki delić Tali da ga zapamtim. Onda sam kleknuo i napravio zamak od peska, lepo ga oblikovao, sagradio ga onako kako smo Tali i ja često gradili toliko mnogo njih. Ali ovog puta sam sagradio samo polovinu. Onda sam ustao.

„Tali, ako me čuješ, dođi i sagradi ostatak.“

Krenuo sam prema toj dalekoj tačkici koja je bila mama. Voda je došla, mešala se sa zamkom od peska, krug po krug, gnječeći ga malo po malo do prvobitne glatkoće.

Ćutke sam hodao po obali.

U daljini je slabo zazvečala vrteška, ali je to bio samo vetar.

Sledećeg dana sam otputovao vozom.

Voz ima slabo pamćenje – uskoro ostavlja sve iza sebe. Zaboravlja kukuruzna polja Ilinoisa, reke iz detinjstva, mostove, jezera, doline, kolibe, bolove i radosti. Rasipa ih za sobom i oni padaju iza horizonta.

Izdužio sam kosti, nabacio meso na njih, zamenio pamet za stariju, odbacio odeću jer više nisam mogao da je obučem, prešao sam iz osnovne u srednju školu, pa na fakultet. A onda se pojavila jedna mlada žena u Sakramentu. Neko vreme smo bili poznanici, pa smo se venčali. Kad sam navršio dvadeset dve, gotovo da sam bio zaboravio kako izgleda Istok.

Margaret je predložila da bi za naš odloženi medeni mesec trebalo da se uputimo u tom smeru.

Kao i pamćenje, i voz radi u oba smera. Voz može da vam brzo vrati sve one stvari koje ste ostavili iza sebe pre toliko mnogo godina.

Preko neba se pojavio Lejk Blaf, s 10.000 stanovnika. Margaret je izgledala tako zgodno u finoj novoj odeći. Posmatrala me je dok sam osećao kako me stari svet ponovo uvlači u svoj život. Držala me je za ruku dok je voz uklizavao u Stanicu Blaf i dok su izbacivali naš prljag.

Toliko mnogo godina, i šta sve one rade licima i telima ljudi. Kad smo išli zajedno kroz grad, nisam video nikog kog bih prepoznao. Bilo je lica s odjecima u sebi. Odjecima šetnji po stazama kod jaruge. Lica s malim smehom u sebi zbog zatvorenih osnovnih škola, koja su se ljuljala na ljuljaškama s metalnim lancima i išla gore-dole na klackalicama. Ali ja nisam govorio. Hodao sam i gledao i punio se iznutra svim onim sećanjima nalik lišću naslaganom za paljenje u jesen.

Ostali smo ukupno dve nedelje, ponovo obilazeći sva ta mesta zajedno. Ti dani su bili srećni. Mislio sam da mnogo volim Margaret. Bar sam mislio da je mnogo volim.

Bilo je to jednog od poslednjih dana da smo šeta- li dole uz obalu. Nije bilo tako kasno doba godine kao tog dana pre toliko mnogo godina, ali su na obalu stizali prvi znaci napuštanja. Ljudi su se proređivali, kapci na nekoliko kiosaka s viršlama bili su zatvoreni i zakovani, a vetar je, kao i uvek, čekao tu da nam peva.

Gotovo da sam video mamu kako sedi na pesku kao nekad. Ponovo sam imao to osećanje da želim da budem sam. Ali nisam mogao da se nateram da o tome razgovaram s Margaret. Samo sam je čvrsto držao i čekao.

Postalo je kasno. Većina dece je otišla kući, a ostalo je samo nekoliko muškaraca i žena koji su uživali na vetrovitom suncu.

Na obali se zaustavio spasilački čamac. Iz njega je izašao spasilac, polako, s nečim u rukama.

Ukočio sam se u mestu. Zadržao sam dah i osetio da sam mali, da imam samo dvanaest godina, veoma mali, beskonačno mali i uplašen. Vetar je zavijao. Nisam mogao da vidim Margaret. Mogao sam da vidim jedino plažu, spasioca koji polako izlazi iz čamca sa sivom vrećom u rukama, ne mnogo teškom, i njegovo lice gotovo isto tako sivo i ovičeno.

„Margaret, ostani tu“, rekao sam. Ne znam zašto sam to rekao.

„Ali, zašto?“

„Samo ostani tu, to je sve...“

Polako sam sišao po pesku do mesta gde je stajao spasilac. Pogledao me je.

„Šta je to?“, upitao sam.

Spasilac me je i dalje dugo gledao i nije mogao da progovori. Stavio je sivu vreću na pesak, a oko nje je zašustala voda, nakvasila je i vratila se.

„Šta je to?“, navaljivao sam.

„Čudno“, rekao je spasilac, tiho.

Čekao sam.

„Čudno“, rekao je, lagano. „Najčudnija stvar koju sam ikad video. Mrtva je već dugo.“

Ponovio sam njegove reči.

Klimnuo je glavom. „Deset godina, rekao bih. Ove godine se ovde nije udavilo nijedno dete. Od 1933. se ovde udavilo dvanaestoro dece, ali smo ih sve našli pre nego što je prošlo nekoliko sati. Sve osim jedne, sećam se. Ovo telo ovde, pa mora da je deset godina u vodi. Nije... prijatno.“

Zurio sam u sivu vreću u njegovim rukama. „Otvorite je“, rekao sam. Ne znam zašto sam to rekao. Vetar je bio glasniji.

Petljao je oko vreće.

„Požuri, čoveče, otvori je!“, viknuo sam.

„Bolje da to ne uradim“, rekao je. Onda je možda video kako mora da je izgledalo moje lice. „Bila je tako mala devojčica...“

Otvorio je vreću samo delimično. To je bilo dovoljno.

Plaža je bila napuštena. Tu je bilo samo nebo i vetar i dolazak samotne jeseni. Spustio sam pogled na nju u toj vreći.

Izgovorio sam nešto mnogo puta. Jedno ime. Spasilac me je pogledao. „Gde ste je našli?“, upitao sam.

„Dole na plaži, tamo, u plićaku. To je dugo, dugo vremena za nju, zar ne?“

Zatresao sam glavom.

„Jeste. Oh, bože, jeste.“

Pomislio sam – *ljudi rastu. Ja sam porastao. Ali ona se nije promenila. Još je mala. Još je mlada. Smrt ne dozvoljava rast ni promenu. Još ima zlatnu kosu. Zauvek će da bude mlada, a ja ću zauvek da je volim, oh, bože. Zauvek ću da je volim.*

Spasilac je ponovo vezao vreću.

Nekoliko trenutaka kasnije sam sâm hodao po plaži. Zaustavio sam se i spustio pogled na nešto. *To je mesto gde ju je našao spasilac*, rekao sam sebi.

Tu, na ivici vode, ležao je zamak od peska, sagrađen samo dopola. Baš kao što smo ih nekad gradili Tali i ja. Pola ona, a pola ja.

Pogledao sam ga. Kleknuo sam pored tog zamka od peska i video male otiske stopala koji su izlazili iz jezera i išli ponovo nazad u jezero i nisu se vraćali.

Tad sam... znao.

„Pomoći ću ti da ga završiš“, rekao sam.

I jesam. Veoma lagano sam sagrađio ostatak zamka, a onda sam ustao, okrenuo se i otišao, da ne bih gledao kako se ruši u talasima, kao što se ruši sve.

Vratio sam se uz plažu do mesta gde me je čekala neznana žena po imenu Margaret, smešeci se...